

- Přetrvává nízká účast sociálně znevýhodněných dětí (zejména romských) v předškolním vzdělávání, a to z důvodu přístupu jejich rodin a jejich sociální situace. Na tento trend poukazují opakovaně výroční zprávy ČŠI a v diskuzi ho potvrdili zástupci škol i neziskových organizací.
- Chybí monitoring počtu dětí, které předškolním vzděláváním neprocházejí. Nejsou známy charakteristiky rodinného zázemí těchto dětí ani jejich úspěšnost v začátku školního vzdělávání. Základní školy ve školních matrikách nenevidují účast dětí na předškolním vzdělávání. Absence údajů je tíživá především proto, že podle dílčích zjištění z terénu se často jedná o sociálně znevýhodněné děti, kterým by předškolní vzdělávání mohlo pomoci zmírnit vzdělávací deficity při nástupu do 1. ročníku.
[Viz téma Systematický sběr dat včetně údajů o socioekonomickém zázemí žáků](#)
- S výjimkou několika málo lokalit chybí komunitní práce s rodinami dětí, které nejeví o předškolní vzdělávání svých dětí zájem, nebo jim neposkytují dostatečnou podporu. Mimo sociálně vyloučené lokality chybí na celostátní nebo regionální úrovni strategie, jak s těmito rodinami komunikovat a získávat je pro podporu vzdělávacích ambicí jejich dětí.
[Viz téma Větší pozornost věnovaná spolupráci s rodiči](#)
- Kategorie sociálního znevýhodnění jako typu individuální vzdělávací potřeby dítěte není v současném systému ve většině případů funkčně využitelná. Chybí její jednotná diagnostika, stávající teorie nepočítá s faktem, že rodiče těchto dětí při diagnostice často nespolupracují. Proto nejsou sociálně znevýhodněné děti vykazovány a nemohou být v plné míře uplatňována podpůrná opatření. Ve financování škol tudíž nejsou prostřednictvím individuální diagnostiky dětí ani jiným způsobem zohledněny vyšší náklady na vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.
[Viz téma Posílení poradenského systému](#)
- Postupy přijímání sociálně znevýhodněných dětí do přípravných tříd jsou příliš složité.

3.2 *Větší pozornost věnovaná spolupráci s rodiči*

Spolupráce s rodiči dětí a žáků je považována za jedno z klíčových témat ve vnímání příčin školního neúspěchu některých žáků nebo určitých skupin žáků (např. Romů). Zlepšení komunikace a spolupráce mezi školou a rodinou se proto jeví jako významný a efektivní prostředek zlepšování výsledků těchto žáků ve vzdělávání. V řadě rodin nejsou dosud význam vzdělávání a kultura vzdělávání dostatečně přijímány, vzdělávací dráha není spojována s životní úspěšností dětí, rodiny se v systému fungování škol dostatečně neorientují, nejsou schopny anebo nechtějí děti ani v elementárním vzdělávání podporovat.

Podle výsledků realizované ankety považovali účastníci diskuze zvýšení významu spolupráce škol s rodiči za nejrychleji proveditelnou a zároveň potenciálně velmi efektivní strategii prevence školního neúspěchu žáků. Z odpovědí na dílčí otázky vyplývá, že si respondenti nutnost spolupráce s rodinami uvědomují naléhavě. Školy ovšem nevědí, jak komunikovat s rodiči sociálně znevýhodněných žáků (neznají nebo nejsou schopny využívat vznikající metodiky), a ke komunikaci v některých případech využívají jako prostředníky další subjekty, např. neziskové organizace působící tam, kde jsou dostupné (v sociálně vyloučených lokalitách). Metodiky už ovšem reálně existují, například metodika CPIV nebo metodiky vyvinuté v neziskovém sektoru (organizace Člověk v tísni aj.). Deficit je tedy spíše v rozšíření těchto metodik a vytvoření takových organizačně-personálních podmínek ve školách, aby bylo možné metodiky realizovat, popř. vytvářet pobídky pro neziskové organizace, aby svoji činnost vyvíjely i mimo vyloučené lokality.